

حيات

میانہ دماغیانہ ... دیباہ داها جوق حیات قاتلم ... !

- نیچہ -

ادارہ مرکزی :

آنقرہ دہ ، استانبول جادہ سندہ آنقرہ
معارف امینلکی یانبدہ کی دائرہ

استانبول پوروسی :

استانبول دہ ، آنقرہ جادہ سندہ 87 نومرودہ
دائرہ مخصوصہ

نسخہ سی ہربرودہ 15 غرودہ

سنہ لکی پوستہ ایله 7,5 لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین 7,5 دولار)

ابونہ . اعلان ایشلری ایچین استانبول پوروسی
مراجعت ایڈیلر .

یازی ایشلرک مرچی آنقرہ مرزیدر .

4 نجی جلد

آنقرہ ، 7 حزیران ، 1928

صافی : 80

بویوک غازیمن استانبول کیتی !

بویوک غازیمن، وطنک اک حساسی بر کوشسی وکوز بیکی اولادہ استانبولی زیارتہ کیتی . بوآنندہ تاریک یک برشتوتہ ماہرا اولادہ عصر دہدہ شہر، بویوک رئیسک شریفی ایلہ زندہ وھوشقونہ بر سرور ایچندہ یالقایور . کوزلرمزی مالک قابایہ یوبردکچہ بزم ایچین ہرآدہ برقوت و مفکورہ منہمی اولادہ بویوک غازیمنی نہ قادر سوزیکمزی، اولنک آنقرہ مزدہ آبلدیفی شواندرہ داھا زیادہ مرارتہ صی ایڈیلور . شعور منک دیرنلکلمزہ یاشایانہ بو صمیمی مجتہدمن ، داھا شجہ بدہ کپسہ بر صرت افادہ سید کوزلرمزدہ بلیریور . بو صرت و مرارتمزی خفیف ابدہ شی ، منہر استانبولک یاشامقدہ اولدیفی وھدی سرور صیالی وھونک افادہ ابتدیکی معنادر ، بز بو صرت و مجتہد مختلف انطباعلری صیفہ لرمزدہ نہیت ایڈیلور :

سن وارکن روحلر چوقلا شہرق نشئہ
طاشیور، قلبلر چلیکلہ شہرک قوت جوشیور .
باق بزہ ! برآز داھا ! خایر، جوق جوق
باق ! یوزیکک ہرچیز کیسندہ تورک انقلابنک وتورک
استقبالنک ٹولز تاریخی اوقویورز .

شو اطرافکی آلان، قلبکہ کیرن، بئلککی
قاپلایان (ملیت) ک و (ملیت) ک بردفعہ داھا
طوفانلاشیور : خوش کلدک غازی ! خوش کلدک
بزم بویوکمن ! خوش کلدک کندیمن !

- ملیت -

مصطفی کمال

تورکیہ دولتنک بانسی، رئیس جمہور غازی
مصطفی کمال حضرتلری، برعصردن دھا اوزون
حسن ایڈیلن برحسرت سنہ سندن صوکرہ ، بو
کون ، شہریمنی تشریف بویورویورلر . فردی
بویوک قدرتلرہ باغلایان درین برپرستش ایله ،
نورلی کونشک کندی اقللری اوزرندہ دوغماسنی
بکلہین استانبوللیلر ، قاج کوندرکہ ، مسعود
خبرک صبرسزلنی ایچندہ یاشادیلر . دون آقشام
دنبری خلقلک چہرہ سندہ بلین سرور، اوندن،

بکزی صولوق استانبول طونج یوزیکی
کورونجہ بر دفعہ دھا پنہلہ شہجک .
آلہودن باشکی ، قورتاردیغک باشلریمنک
اوستنہ قوی دہ سکز آیلک خارقلی مساعیدن
صوکرہ سکز ہفتہ دیکلہ نسین .

کوکھویک کولککلی ، بوغازک رنکلی،
خلیجک خرنی، قاتحک خرابہلری سنی بکلیور .
آطہ چاملرندہ دولاشان روزکار ، آیا صوفیہ
آتکلمزندہ کوپورن دہ کیز سنی مزدہ لیور . ہوایی
قاپلایان ویا قلاشدقہ دالغالانان اوغولتو سکا
سویلیور : خوش کلدک غازی !

بزہ صالادیغک مندیل کوزلریمنہ یاقلاشما
سین ، یاشلریمنک دینہ مہ سنی ایستیورز . حس
ایڈیلورز کہ سن آغلاماق ایچون تبسم ایڈیلور .
سک ، فقط بز کولمک ایچون ہیچقیریورز .
شو بیلدیکمز ، بیلنہ دیکمز دنیالردہ سعادت
سنک قادر طاقدیران ، محبتی سنک قادر حق
ایدن واری ؟

استانبولک دورغون قلبی حملہ وھیجانلہ
دولدوردک . محنتدہ اول، صاغ اول، ہپ بزم
اول غازی !

سن اوافسونکار قدرتسک کہ غازی ! ایچندہ
سنی بولامیان، ایچنی فضا قادر بوش بولیور .

کلدی !

اک بویوکمن ! اک عزیزمن ! خوش کلدک .
اوچ یوز کون اول کیتدک و اوچ یوز عصر
صوکرہ کلدک !

حسرتک اوقادار اوزون، اویلہ درین سوردی .
ینہ کولر یوزینہ باقہ باقہ آغلیورز .

ینہ ماوی کوزلریکہ دالہ دالہ ہیچقیریورز .

ینہ بزہ مندیل صاللا اک بویوکمن !

ینہ بزہ صاری صاحبلیکی کوستر اک عزیزمن !

ینہ یولنہ چیقان چوققلرک کوزبیکلرینہ باق ،

کوزبیکلر کدہ سپرلردن دونمہین بابالرینک کوزلرینی

کورسونلر .

ینہ ہیچقیرہ ہیچقیرہ کولن لپسقہ قیزلرہ سس
ویر، سسکندہ نشانلیلرینک مراد داغلرندہ سون
سسلینی ایشیتسینلر .

ینہ آنا حسرتی، بابا ہجراتی، سوکیلی ماتنی

شوقہ، سعادتہ، تسلی یہ قلب ایتدک . ایکی کچہلی

دیزیلن طوفان روحلی، منت قلبلی خلقدن سکا،

سندن اوکا مرحبا غازی !

سنی سومک ایچون شو یولردہ بر میلیون

قلب ، شو اولکدہ کی اون بش میلیون یکپارہ

قلب نەدن کافی کلیور ؟

آرٹہیلک

محری : آندره موروا

برنجی قسم

V

« دعوا ثابت اولدی »

میسٹر تیموتی ، اوقسفورده برکتاجی دکانی ایشله تن میسٹر موندی ایله میسٹر سلتره ، اوغلنک ادبیات هوسلرینی تطمین ایتمه لرینی تنبیه ایتشدی ؛ بونلر ، حزن ایچنده یکن او تعطیل زمانندن تخمیناً بر آیی صوکره دکانلرینه ، طاغنی صاچلری ، آچیق کوملکی ایله کنج شللی نك کیردیکنی کوردیلر . قولنوغلنک آلتنده ، قوجه مان بر پاکت ایچنده بر جوق کوچوک کتاب کتیروردی . بونلرک آلتیشمر بنسه ماتیلما سنی ، جامکابه کوزلجه دیزله سنی ایستیور وبو ایشک آرزوسنه موافق بر صورتده یایله جمندن امین اولقی ایچون جامکافی بالادات تنظیم ایده جکینی سویلیور ایدی .

درحال کتاجیلری بر طرفه ایتوب ایشه باشلادی . بو حال تحفله کیدن موندی ایله سلتره اونک بویه اوغراشمه سنه ، دارالفنون شهرلری تاجرلرینک جیب خرجلنی بول طلبه یه داغما کوستردکلی بدرا نه وشقه جی خیرخواهلقه باقیورلدی . دها دقتله باقیسهرلدی کنج واصل مشتریلرینک ، هرکسک اعتبار و حرمتنه مظهر جامکانلرینه ظریف کومه لر حالنده بیغدینی موادنا ریبه ، اونلره دهشت صالاردی . بو کوچوک کتابلرک اسمی ، علوم دینیه یه وقف حیات ایتش ، فضیلت فروش بر شهرده اک زیاده قیل و قالی موجب اوله جق اسملردندی : « لالاهیلک ضرورتی » . بو کتابلر ، جهره میا ستوکلی اسمنده مجهول بر آدمک امضاسنی طاشیوردی ؛ موندی ایله سلتره اونلری بر آرز قاریشدرمش اولسه لردی اوخیالی ستوکلی نك کستاخجه منطقی ، بویکی کتاجی بی دها زیاده قورقوتوردی .

« حواس ، هر دورلو بیلکینک منشأ یدر . » بر ریاضیه دعواسی اسلوبی ایله قلمه آلتوب اللهک موجودیتنه امکان اولدیغنی اثبات ادعاسنده بولان بورساله هجویه ایشه بویه پرواسزجه صاوورولش بر متعارفه ایله باشلیور و بیوک بر نخوت کوسترن شو اوچ حرف ایله نهایت بولیور ایدی : ق . ا . د . : قواوت

آرادتده مونتراندوم [1] علوم ریاضیه دن برشی آکلامیان شللی یه بواسرارلی دستور ، یکی زمان سحر بازلرینک « حقیقت » ی دعوت ایچون بولقلری بردعا کی کوزوکیوردی . هر شیئی یارادوب اداره ایدن ، کاشانی محیط بر روح خیرک موجودیتنه ، آخرته ، کوکلدن کلن بر آتشله ایمان ایتسه نه ، طبیعتدن وشخصی حسلرندن الهام آله رق کندی کندیته بتون بر آلهیات قورمش اولماسنه رغماً بو « لالاهی » کله سنده کی شدت ، اونک خوشنه کیدیوردی . بو کله یی ، صوفیلرک یوزینه چارقه دن ذوق طویاردی . بر شووالیه ، دوئللو تکلیفی ناصل قبول ایدرسه شللی ده ، وقتله ایطنده یوزینه برالیدون کی آتیلان بواسمی اوله قبول ایتشدی . هرا نکیزده بولان بدن جسارتله اخلاقی جسارته برده فکری جسارت علاوه ایتک ایستیوردی . تهلکه بیوک ، هرکسک حقارتنه اوغراق ایسه محققدی . فقط وفاسر صارماشیق ، میشه نك یاننده کی چامه صاریلیوردی ؛ تعصبک ده جزالاندیرماسی لازمدی . « لالاهیلک ضرورتی » نك انتشارندن آنجیق یکریمی دقیقه صوکره دکانک اوکندن ره وهران [2] جون والکر یکدی ؛ دکر سز بر مسلکداشته نیم رسمی صورتده معاوانلک ایدن وقورقونچ چهره سی ایله برانکیزیسون راهبنی خاطرلاناتن بو آدم جامکانه باندی و اوقودی : « لالاهیلک ضرورتی ! لالاهیلک ضرورتی !

[1] Quod erat demonstrandum : دعوا ثابت اولدی .

[2] پروستان راهبرینه مقام حرمتده ویریلن عنوان ، حرمتلو .

شللی نك حیاتی

لالاهیلک ضرورتی ! « بواسم حیرتی ، اغبرار وانفعالی موجب اولدی ؛ ره وهران جون والکر کتاجانه کیروب آسمانه برطور ایله صوردی .

— میسٹر موندی ! میسٹر سلتره ! بونه دیک ؟
— والله ، سیر ، والله نه اولدیغندن خبرمن یوق . بو کتابی بز شخصاً تدقیق ایتهدک ...

— « لالاهیلک ضرورتی ! » یالکر بواسمندن آکلامه کزلایم کلیردی که ...
— البته ، سیر . مادام که نظردقتمز جلب اولندی ، شیمدی ...
— مادام که نظردقتمز جلب اولندی شیمدی ، میسٹر موندی و سز ، میسٹر سلتره ، اطفاً جامکانکزدن بونسخه لری قالدیرر والکزدنه بوکتابک دها باشقه نسخه لری وارسه اونلری ده برابر آلوب درحال مطبخکزه کوتورور و صوبا کزده یاقار سکر .

میسٹر والکرک بویه امرلر ویرمه قانونی هیچ بر لاجیتی یوقدی . فقط کتاجیلر ، دکانلرینه طلبه نك بر دها آباق باصمه سنی قطعاً منع ایتک ایچون ، والکرک بر کره شکایت ایتسه سی کافی کله جکینی بیلورلدی . پایالسز حرمتلری کوسترر بر تبسمه باش اکدیلر و کتاجانه خدمه سنی ، کلوب کندیلری کورمه سنی رجا ایتک اوزره ، کنج میسٹر شللی یه کوندردیلر .

— صوک درجه متأسفر اما ، میسٹر شللی ، باشقه درلو حرکت ایتمه مزه جداً امکان یوقدی . میسٹر والکر بونی صورت قطعیه ده طلب ایدیوردی و بزده ، بالادات سزک منافعه کزی دوشونه رک ...

فقط شللی نك اک آرز امورنده اولان شی ، « بالادات کندی منافی » دینیلن شیدی . اندیشه یه دوشن کتاجیلرک اوکنده او ، تیزو صیقیجی سسی ایله ، دوشونمکه و دوشونجه لرینی باشقه لرینه ده بیلدیرمه حق اولدیغنی ادعا ایتدی .
— ذاتاً ، دیدی ، بواشی اوقسفورده کور قوشلرینه اوکسه قورمه قله بر اقدام . بتون انکیز پسقپوسلرینه ، امور مذهبییه ناظرینه ، قوچ معلملرینه « لالاهیلک ضرورتی » ندن برر نسخه کوندردم و بونلرک اوزرینه ، یازی هیچ ده کیشدیرمه دن ، جهره میاستوکلی امضاسیله برر اتخافیه یازدم .

بر قاچ کون صوکره دارالفنون مباشرلرندن بری هوغک اوطه سنه کلوب میسٹر شللی یه ، رئیسک سلام کوندردیکنی و درحال کلوب کندی سنی کورمه سنی رجا ایتدیکنی سویلیدی . شللی قوله جک اجتماع سالونه ایندی و او محیطده نفوذ صاحبی اولان بتون ذواتک اوراده طوبلاغش اولدیغنی کوردی . بو منتقدان زمره سی هپسی ده برر متبحر ورر پوریتن اولان ، خرسیتیانلک عنعنوی عاداتنه اوپوب اونلری ، شخصی هیچ بر هوسه قایلما دن پهوانجه مدافعه خصوصنده نمونه امتثال اولغه لایق بر قاچ خواجه دن عبارتدی ؛ بونلرک هان هان هپسی ، اوزون صاچلری ، عجیب طرز تلبی و علمی تجربه لره قارشى اظهار ایتدیکی جداً عامیانه علاقه سی طولایسیله شللی یه ، چوقدن بری نظر نفرتله باقیورلدی .

رئیس شللی یه ، « لالاهیلک ضرورتی » ندن برنسخه کوستروب صوردی : « بونلرک محری سزمیسکز ؟ » او آدم ، سرت و کستاخجه برسسه سوزسویه دیکی ایچون شللی جواب ویرمدی .

— سز بوکتابک محری میسکز ، دکلیسکز ؟
— بونی اثبات ایده جک دلائلکسز ورسه کوسترک . بی بو طرزده استیجواب ایتمه کز نه حقلیدر ، نه ده قانونی . بو اصوللر حر بر عملکشدنه یاشایان انسانلره دکل ، آنجیق انکیزیسون راهبرینه یاقیشیر .

— بونک ، سزک اثرکز اولدیغنی انکارچی ایدیورسکز ؟
— جواب ویرمیه جکم .
— او حالده طردایدلیکسز ؛ نهایت یارین صباحه قدر بوقولجندن آیرلش اولمالیسکز . معاونلردن بری درحال شللی یه ، قولجک مهری ایله قاباتیلش بر ظرف اوزاتدی . بونک ایچنده ، طرد قراری واردی .

کنجینه اتخاف ایلسی ، بولغارستانده عظیم بر رغبته مظهر اولسی ، ایکی سنه ایچنده یدی دفعه طبع اولمسی ، الحاصل اترك بولغارلر واسطه سیله نشر و تعمیمی ، اولنرک بولغارلر بویوک بر مفعرت طاشیدیفنی کوسترمه کافیدر .

پیاصله زانباقلر مملکتینده

کتابیات

- نوزک کجلیکی عهده دار ایدر کزیمه برار -

محرری : غریبوری پتروف -
بولغارجه دن - مترجی : علی
حیدر - ناشری : کتابخانه
حلی - 1928 و ص : 144

جداً توقف ایلمسی لازم بو مسأله سنی بز ادبیات کتبخانه نرک قازاندینی یکی بر اثر مناسبتیله موضوع بحث ایتدک : **پیاصله زانباقلر مملکتینده** .

عثمانی ایمپراطورلغدن آیریلای ، ملی و سیاسی استقلالانی قازانای هنوز بر عصری کچمه بن یاقین ملتدرده دفته شایان بر فکر و ادبیات او بانیقلی کورپورز . بونرک آراسنده بولغارلرک خصوصی بر رنکی وار . اولنرک ادبیاتندن آراسره بزى خبردار ایدن ، بین الملل عالمک بو قولنه عائد ائرلردن بزى ضیافتلر ویرن علی حیدر بکک ترجمه لریله بونرکک نصل قوتلی چیزکیلر طاشیدیفنی کورمه کده یز . بز قاج سنه

اول معلملر مجموعه سنده چیقمش بر « **رامقال صنتمه** » خاطر لایورم که افاده طرزى ، فلسفه سى اعتباریله جذا اوریشینال ، خاطر مده بر اقدینی الطباعلر ایله حقیقه قوتلی بر پارچه ایدی . « **پیاصله زانباقلر مملکتینده** » اوندن داها آز معنیدار اولمایان چیزکیلری احتوا ایدیور . یالکیز شو فیکله : بو کتاب ، فینلرک حرثی او بانیقلی موضوعی اطرافنده ، قزبل روسیه دن صربستانه التجا ایتش بز روس ادینک روسجه یازدینی بر ائردر . روسجه مسوده لرینی بو ژوقوف آدلی بولغار دوستی ، بولغارجه یه ترجمه ایتش ، علی حیدر بکده اونی بز بولغارجه دن نقل ایلشدر . شو حالده « **پیاصله زانباقلر مملکتینده** » ، بر طرفدن روس ادبیاتنه ، دیگر طرفدن موضوع اعتباریله فینلره ، طبع ایدلده دن ترجمه ایدلش اولق صفتیله بولغارلره عائددر . نه ده اولسه روسجه مسوده لرندن طوغریدن طوغری یه بولغارجه یه ترجمه سى ، مؤلفنک اونی بولغار

نرمده بر مملکت ایشی موضوع بحث اولور ، نرمده بر ملت مسأله سى قونوشولور ؛ بو کونکی اجتماعی وضعیتلرک ده ا مفکوره و صلاح وانکشافلره قاونوشماسی دوشونولورسه دایما شو نقطه یه استناد ایدر : **کجلیک** .

کنجلیکدن بکک کارمک ساده جه تصویری بیله ، بز قوت و امید ویرر : استقامتک معماریسنى یا باحق او اولدینی کبی ، بو معمارى یه روح ویره جک و یاشانه جق ده یته اودر . بو کوزل امیدک تحق ، دوشونولدیکی قادار ، قولای دکلد . کندیسنه بل باغلادیغمز کنجلیک ؛ معین بر جمعیت تربیه سى کورملى ، خصوصیه فیکری و حسی بوکسه لیشتی تأمین ایدن قانالاری آجیق بولماید . بو قانالاری نصل و نه ورتله بولوب آچالی بز ؟ شبهه سز فیکری و ادبی حیاتک انکشافی تأمین ایدن منبعلردن بریسی ده مختلف مملکتلرده کی ادبیات و فکریات ایله تأسیس ایدیلرک علاقه و ارتباطدر . بالخاصه بزى کبی هنوز ابداع دورینه کله مش ملتلر ایچون بو علاقه نك مضاعف بر اهمیتی واردر : قارشیمزده کی نمونه لرک چوقلنی نسبتنده تحسین و تفکر افقیز کنیشله یه جک ، تقلیدلرمن منفعللکدن قورتولاجق ، سچمه و آیرمه قابلیتمز کشایش بولاجقدر .

بر عصر دن بری باشلایان وایلریله یه یکیلشمه حرکتیز ، یالکیز فرانسه یه توجه ایتدی ، فلسفه من و شعرمن یالکیز بو نجره دن کلن ضیا ایله آیدینلاندی . حالبوکه ضیانتک بولاقى و تنوعی لازم . بو ایسه ، نجره لرک تعدینه باغلیدر . مختلف مدنیت کوشه لرینه دونملى بز . تاریخمک و فیکری یکیلشمه نك اوزرنده

— یا بونی ؟

هو غ بیوک بر قوت و اختیار بر آوقاته لایق مهارتلر کوستره رک بو سؤالک مناسزلغی ، شللی ی محکوم ایتکده کی حق سزلغی ، حقوقی مدرک هر انسانه بو خصوصده ترتب ایدن وظیفه یی ایضاح ایتدی . حاکم غضوبانه بر سسله :

— پک اعلا ! دیدی ، طرد اولندیکز .

هر حالده رئیس او آقشام قولجک بتون طلبه سنى طرده واره جق قدر او فیکله ایدی ؛ هوغه ده مهرلی بر ظرف اوزاتیلدی .

اوکلده دن صوکره یک سالونکک قابوسنه بر تعمیم آصیلدی . بونده ایکی مجرمک اسمی تصریح اولونیور و کندیلرینه سورولان سؤالره جواب ویرمکدن استنکاف ایتدکلی ایچون طرد اولندقلری اعلان ایدیلور ایدی .

مترجی : نورالله عطا

شللی ، هو غک او طه سنه قوشدی ، برسدیره ییغیلدی وحدتدن تیره ره رک : « قوغولدم ! قوغولدم ! » دیبه تکرار ایتدی . دیشلری بر برینه چارپوردی . جزا پک مده شدی . بوجزا اونک تحصیلتی انقطاعه او غراتق ، باشقه بردارالفنونده یکیدن تحصیله باشلاماسنه امکان بر اقامق دیمکدی ؛ سودیکی ارسا کن وکوزل حیاتندن ده آرتق هر حالده محروم اوله جق ، باباسنک سورکلی وکونج برته ورینه معروض قاله جق ایدی . بو ، هو غکده آغیرینه کیتدی . اودلی قانلی ، احتیاط سزجه بر جوانمردلکه قایلره رق درحال بویله بر جنتلمنه اویله بر معامله نك روا کوزوله سندن متولدکر و حیرتی افاده ایدن بر تذکره قلمه آلدی . بو صورتله ، حکمک قطعیت کسب ایتسه نه مانع اوله جقنى اومیوردی .

خدمه ، هنوز طاغیلماش اولان دیوانه بونامه یی کونورمه مأمور ایدلی . درحال عودت ایدوب هوغه رئیسک سلامتی و درحال آشاغی به کله سنى امر ایتدیکنی تبلیغ ایتدی . محاکمه اوزون سورمه دی . « بونی سز می یازدیکز ؟ » بو ، هو غک بر آز اول کوندردیکی مکتوبدی ، هو غ اعتراف ایتدی .